

Sjælland og Bornholm.

Ringsted Herred er blevet undersøgt af Dr. phil. Henry Petersen og Arkitekt J. B. Löffler. Ialt 300 antikvariske Punkter ere affatte paa Kortene. Af Dysser ere c. 80 opspurgt, men kun 12 ere endnu bevarede, dog flere af disse i en saa forstyrret Stand, at de ikke ville kunne fredes. Høie findes i stort Antal bevarede i Brengelved- og Gisselsfeld-Dyrehaver; men paa Markerne ere de sløjfede paa 7 nær. En af de i Danmark saa sjældne Helleristningssteine fra Broncealderen fandtes anbragt i Sigersted Kirkes Taarnmur. Af de tilbageværende Monumenter ere de fleste allerede fredede eller ville blive fredlyste i den nærmeste Fremtid. Fra Middealderen forefandtes ikke saa Voldsteder og Bygningstomter, de mærkeligste ved Gjørrild Sø, ved Haraldsted Sø og Humleøre Skov. En særlig Interesse har Tomten af det Kapel af Lufften, der byggedes paa det Sted, hvor Hertug Knud Lavard dræbtes af Magnus i Udanten af en Skov umiddelbart ved Haraldsted. Denne Tomt, som det først nu er lykkedes at paavise og identificere ved Hjælp af historiske Efterretninger, findes, ligesom den nærliggende nu udtørrede Kilde, i en helt anden Retning for Byen end tidligere formodet. Ruinen vil blive fuldt fremgravet og fredet. Kirkebygningerne ere opførte af Brudsten, meget hyppig af Fagelalk, kun Venløse Kirke er bygget af Tegl i romansk Tid. De senere tilbyggede Taarne have i Almindelighed smukke Blindingsdekorationer særlig Kværteby og Sneeslev Kirker. Blandt Døbefonterne maa nævnes den mærkelige romanske Font af Fagelalk i Braaby med Fremstillinger af Legenden om St. Hubert, og Malmfonten i Haraldsted. Flere af Kirkerne have interessante Snitværksarbejder; Døre fra den ældre Renaissance-tid findes saaledes i Haraldsted (1525), Høm (1550) og Frerslev (1555), Monfranshuse i Allindemagle (c. 1500) og Haraldsted (1527).

Voldborg Herred er bereist af Museumsassistent Hr. Bahnsen i Forening med Kunstmaler Rindahl. Herredet, særlig den nordre Halvdel, har været meget rigt paa Mindesmærker fra den forhistoriske Tid. Fra Stenalderens ældste Periode kan der eftervises Spor af Hjøkkemøddinger paa flere Punkter langs Bramsnæs- og Leire Vig. Fra samme Periodes senere Del optoges paa Kortet c. 90 Stendysser, af hvilke over Halvdelen endnu findes tilbage, skøndt ofte stærkt medtagne. Talrigt ere Mindesmærkerne fra Broncealderen, og atter her er den sædvanlige Erfaring bleven bekræftet, at Gravhøiene fra denne Periode fortrinsvis ere anlagte paa Høidedragene (særlig paa det Vakkparti, der fra Leire strækker sig nord paa til Ny). Pladsen for 372 Høie kan paavises; men af disse ere kun 144 Stk. tildels bevarede. Kirkerne ere uden særlig Interesse, de fleste ere i deres ældre Partier opførte af Graadsten i romansk Tid, men stærkt restaurerede og ombyggede i den nyere Tid. Blandt de kirkelige Gjenstande kan fremhæves en Broncedøbefont i Østed Kirke med gothisk Indskrift og Årstallet 1520. 61 Blade med Afbildninger hjembragtes.

Den ifjor ved Arkitekt Löffler paabegyndte Undersøgelse af de kirkelige Gjenstande paa Bornholm foreligger nu afluttet. 3 Voldsteder findes den eneste romanske Gravsten, som endnu er bevaret paa Den. Endvidere maa nævnes en Døbefont med Runeindskrift i Nakirkeby og sammebeds en Gravsten fra Slutningen af det 16de Aarhundrede over Høvedsmanden paa Hammershus Svedern Ketting's to Hustruer. Bibliothekar B. Boye har forfattet den tidligere paabegyndte Undersøgelse af Lyngby Herred med 8 Sogne.

Ribe Amt, Anst Herred.

Øjsten Sogn: 58—59) 2 runde Høie paa Matr. Nr. 2 a. af Rævving By. (Thinglæst den 26de Juni 1883).

Kjøbenhavn's Amt, Voldborg Herred.

Hyllinge Sogn: 60) Matr. Nr. 13 a. i Kirke-Hyllinge By en Langdysse, anselig og ualmindelig vel bevaret. (Thinglæst den 14de August 1883). 61) paa Matr. Nr. 13 i Ryndeløse By, en velbevaret Runddysse, fredlyst af Greve F. C. R. Scheel til Nyegaard. (Endnu ikke thinglæst).

Saaby Sogn: 62) Matr. Nr. 4 i Vester Saaby en større Rundhøi. (Thinglæst 13de August 1883). 63—65) 3 Gravhøie beliggende paa Præstegaardsmarken, Matr. Nr. 1 i Kirke Saaby, fredlyst af Pastor F. W. T. Walther. (Endnu ikke thinglæst).

Lyndby Sogn: 66) Matr. Nr. 1 i Uglestrup, en Langdysse. (Thinglæst 13de August 1883). 67) Matr. Nr. 10 i Lyndby By, en Langdysse. (Thinglæst 13de August 1883).